

**Цивільне право України в 2-х
томах. Т.1. Загальна частина.
Підручник.**

У підручнику висвітлені: питання Загальної частини цивільного права, права власності, спадкове право, право інтелектуальної власності та загальне вчення про зобов'язання та договори. Поруч з аналізом нормативних актів в підручнику представлена і судова практика, розглянуті окремі теоретичні концепції вітчизняних вчених з основних проблем цивільного права.

Підручник розрахований на студентів, аспірантів, викладачів, практичних працівників та інших осіб, які цікавляться проблемами цивільного права.

Рецензенти:

Дієра О.В. – докт. юрид. наук, проф., член-кор. Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України, проф. кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Галатич М.К. – докт. юрид. наук, проф., заст. директора з наук. роботи Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.І. Бурчака Національної академії правових наук України.

Авторський колектив:

І.А. Бірюков – канд. юрид. наук, проф. – глави 1 (§ 1–4, 7), 3 (§ 1, 3), 4 (§ § 1, 2), 5 (§ § 1–4, 6), 6 (§ § 1, 2), 8, 10 (§ § 1–5), 14, 15 (§ § 1, 2), 17 (§ § 1–3), 18; **Ю.О. Заїка** – докт. юрид. наук, проф. – глави 2, 3 (§ 2), 12 (§ § 1, 4), 13, 20 (§ § 1–3; § 5), 21, 25 (§ § 1, 3), 25 § 2 – у співавторстві із І.С. Тимуш; 26 (§ 1; § 2 – у співавторстві із Д.В. Коширем; § 3 – у співавторстві із Т.О. Сохар); 27; **С.С. Бірюкова** – докт. юрид. наук, проф. – § 4 гл. 20; **І.С. Тимуш** – докт. юрид. наук, професор – § 2 гл. 25 у співавторстві із Ю.О. Заїкою; **В.М. Снівак** – докт. політ. наук, проф. – § 3 гл. 4; § 1, 2, 5 гл. 22; § 1–2 гл. 23; § 3 гл. 23 у співавторстві із Я.В. Матвійчук; **О.І. Братен** – канд. юрид. наук, доц. – § 3 гл. 24; **В.С. Гончарук** – канд. юрид. наук, проф. – § 1, 2 гл. 24; **В.І. Бірюков** – канд. юрид. наук, доц. – § 3 гл. 6, гл. 7, 9; **В.І. Бобко** – канд. юрид. наук, доц. – § 5 гл. 5; **Д.В. Горбась** – канд. юрид. наук, доц. – глава 11; **Н.В. Демиденко** – канд. юрид. наук, доцент – § 5, 6 гл. 1; **Т.О. Сохар** – канд. юрид. наук, доц. – § 3 гл. 26 у співавторстві із Ю.О. Заїкою; **В.О. Кучер** – канд. юрид. наук, доц. – § 6 гл. 10; **В.І. Лебідь** – канд. юрид. наук, доц. – § 4 гл. 15; **О.О. Лов'як** – канд. юрид. наук, ст. наук. спів. – гл. 19; **С.А. Пилипенко** – канд. юрид. наук, доц. – § 4 гл. 23; **Н.С. Хатнюк** – канд. юрид. наук, доц. – § 7, 8 гл. 10; **І.В. Чурпига** – канд. юрид. наук, доц. – § 3, 4 гл. 22; **Л.І. Шанова** – канд. юрид. наук, доц. – § 2, 3 гл. 12; **В.Л. Скрипник** – канд. юрид. наук – § 4 гл. 17; **Я.В. Матвійчук** – канд. юрид. наук – § 3 гл. 23 у співавторстві із В.М. Сніваком; **Д.В. Кошир** – § 2 гл. 26 у співавторстві із Ю.О. Заїкою; **В.В. Пилипенко** – § 4 глави 25.

Ц58 Цивільне право України: Загальна частина / За редакцією професорів І.А. Бірюкова і Ю.О.Заїки. – К.: Алерта, 2014. – 510 с.

ISBN 978-617-566-266-3

У підручнику висвітлені питання Загальної частини цивільного права: права власності, спадкове право, право інтелектуальної власності та загальне вчення про зобов'язання та договори. Поруч з аналізом нормативних актів в підручнику представлена і судова практика, розглянуті окремі теоретичні концепції вітчизняних вчених з основних проблем цивільного права.

Підручник розрахований на студентів, аспірантів, викладачів, практичних працівників та інших осіб, які цікавляться проблемами цивільного права.

УДК 347(477)(075.8)
ББК 67.9(4Укр)404я73

© Колектив авторів, 2014.
© Видавництво «Алерта», 2014.

ISBN 978-617-566-266-3

ЗМІСТ

ГЛАВА 1.

ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК ГАЛУЗІ ПРИВАТНОГО ПРАВА

1. Загальні риси цивільного права як галузі права	8
2. Предмет цивільного права	11
3. Метод цивільного права	15
4. Принципи (засади) цивільного права	17
5. Функції цивільного права	20
6. Система цивільного права	22
7. Відмежування цивільного права від інших галузей права	23

ГЛАВА 2.

ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

1. Поняття та види джерел цивільного права	26
2. Чинність актів цивільного законодавства	38
3. Аналогія закону та аналогія права	40
4. Недійсність нормативних актів	42
5. Визначення судової практики	43

ГЛАВА 3.

НАУКА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

1. Поняття та предмет науки цивільного права	46
2. Розвиток науки цивільного права	48
3. Цивільне право як навчальна дисципліна	64

ГЛАВА 4.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВОВІДНОШЕННЯ

1. Поняття та зміст цивільного правовідношення	65
2. Класифікація цивільних правовідносин	69
3. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин	73

ГЛАВА 5.

ФІЗИЧНІ ОСОБИ ЯК УЧАСНИКИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

1. Правовий статус фізичних осіб як суб'єктів цивільних правовідносин	77
2. Цивільна правоздатність та дієздатність	78
3. Місце проживання фізичної особи	93
4. Фізична особа як підприсмець	96

§ 5. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою.....	99
§ 6. Опіка і піклування. Патронаж.....	106

ГЛАВА 6. ЮРИДИЧНІ ОСОБИ

§ 1. Поняття та ознаки юридичної особи.....	111
§ 2. Види юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичної особи.....	119
§ 3. Підприємницькі товариства.....	127

ГЛАВА 7. ДЕРЖАВА, АВТОНОМНА РЕСПУБЛІКА КРИМ І ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

§ 1 Цивільна правоздатність держави, Автономної Республіки Крим і територіальних громад.....	138
§ 2. Форми участі держави, Автономної Республіки Крим і територіальних громад у цивільних правовідносинах.....	141

ГЛАВА 8. ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

§ 1. Поняття та види об'єктів цивільних прав.....	146
§ 2. Майно як об'єкт цивільних прав.....	146
§ 3. Результати роботи та послуги як об'єкти цивільного права.....	154

ГЛАВА 9. ЦІННІ ПАПЕРИ ЯК СПЕЦИФІЧНІ ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

§ 1. Поняття, специфічні ознаки та правова природа цінних паперів.....	156
§ 2. Класифікація цінних паперів.....	160
§ 3. Окремі види цінних паперів.....	165

ГЛАВА 10. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ДІЇ. ПРАВОЧИННИ

§ 1. Суть цивільно-правових дій та їх види.....	171
§ 2. Обставини, які можуть впливати на юридичну силу дій.....	172
§ 3. Способи волевиявлення.....	174
§ 4. Поняття та види правочинів.....	175
§ 5. Умови дійсності правочинів.....	179
§ 6. Нікчемні правочини.....	181
§ 7. Оспорювані (заперечні) правочини та їх види.....	191
§ 8. Правові наслідки визнання правочинів недійсними.....	197

ГЛАВА 11. ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

1. Сутність та способи здійснення суб'єктивних цивільних прав.....	201
2. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав.....	210
3. Використання суб'єктивними цивільними правами.....	215
4. Захист суб'єктивних цивільних прав.....	219

ГЛАВА 12. ПРЕДСТАВНИЦТВО

1. Поняття та підстави представництва.....	225
2. Види представництва.....	230
3. Довіреність та її види.....	233
4. Представництво без повноважень.....	238

ГЛАВА 13. СТРОКИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

1. Поняття та види строків у цивільному праві.....	240
2. Претензійні, прісичні, гарантійні строки та строки пільовальної давності.....	244
3. Поняття та види строків позовної давності.....	248
4. Початок перебігу строків позовної давності.....	252
5. Зупинення, переривання та поновлення строків позовної давності.....	254

ГЛАВА 14. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

1. Поняття цивільно-правової відповідальності.....	260
2. Форми і види цивільно-правової відповідальності.....	262
3. Умови цивільно-правової відповідальності.....	269

ГЛАВА 15. ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

1. Поняття та правове регулювання особистих немайнових прав.....	272
2. Види особистих немайнових прав.....	278
3. Права, що забезпечують природне існування людини.....	279
4. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.....	286

ГЛАВА 16. РЕЧОВЕ ПРАВО

§ 1. Поняття, ознаки і види речового права.....	295
---	-----

ГЛАВА 17.

ПРАВО ВЛАСНОСТІ: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

§ 1. Власність і право власності.....	298
§ 2. Зміст права власності.....	299
§ 3. Форми і види права власності.....	305
§ 4. Підстави виникнення і припинення права власності.....	306

ГЛАВА 18.

ПРАВО СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

§ 1. Поняття права спільної власності.....	320
§ 2. Право спільної часткової власності.....	323
§ 3. Право спільної сумісної власності.....	326

ГЛАВА 19.

РЕЧОВІ ПРАВА НА ЧУЖЕ МАЙНО

§ 1. Загальні положення про речові права на чуже майно.....	329
§ 2. Право володіння як речове право на чуже майно.....	330
§ 3. Право користування (сервітут).....	334
§ 4. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).....	338
§ 5. Право забудови земельної ділянки (суперфіцій).....	340
§ 6. Інші речові права на чуже майно.....	342

ГЛАВА 20.

ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

§ 1. Поняття та засоби захисту права власності.....	346
§ 2. Віндикаційний позов як засіб захисту права власності.....	349
§ 3. Негаторний позов як засіб захисту права власності.....	355
§ 4. Позов про визнання права власності як засіб захисту права власності.....	359
§ 5. Інші цивільно-правові засоби захисту права власності.....	363

ГЛАВА 21.

СПАДКОВЕ ПРАВО

§ 1. Загальні положення спадкового права.....	369
§ 2. Спадкування за заповітом.....	376
§ 3. Спадкування за законом.....	387
§ 4. Усунення від спадщини. Прийняття та відмова від спадщини. Охорона спадкового майна.....	395

ГЛАВА 22.

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

§ 1. Поняття права інтелектуальної власності.....	402
---	-----

§ 2. Поняття авторського права.....	404
§ 3. Суміжні права.....	411
§ 4. Захист авторських та суміжних прав.....	417
§ 5. Патентне право.....	425

ГЛАВА 23.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

§ 1. Поняття цивільно-правових зобов'язань.....	433
§ 2. Види цивільно-правових зобов'язань.....	438
§ 3. Система цивільних зобов'язань.....	441
§ 4. Підстави виникнення зобов'язань.....	443

ГЛАВА 24.

ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

§ 1. Поняття і принципи виконання зобов'язань.....	447
§ 2. Суб'єкти виконання зобов'язань.....	449
§ 3. Місце, строк і спосіб виконання зобов'язання.....	451

ГЛАВА 25.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВОРИ

§ 1. Поняття, значення і функції договору.....	454
§ 2. Класифікація договорів.....	456
§ 3. Зміст договору. Істотні, звичайні і випадкові умови договору.....	463
§ 4. Порядок укладання, зміни та розірвання договорів.....	465

ГЛАВА 26.

ВИДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

§ 1. Поняття видів забезпечення виконання зобов'язань.....	471
§ 2. Зобов'язально-правові види забезпечення виконання договірних зобов'язань.....	476
§ 3. Речові види забезпечення виконання зобов'язання.....	487

ГЛАВА 27.

ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

§ 1. Поняття та види припинення зобов'язань.....	495
§ 2. Припинення зобов'язань за волею сторін.....	496
§ 3. Припинення зобов'язань за обставин, що не залежать від волі сторін.....	500

Список рекомендованої літератури.....	503
Наукова і навчальна література перевидана видавництвом «Статут» (Москва) в серії «Класика російської цивілістики».....	508

Книги, які можуть вас зацікавити

Кримінальне право
України. Загальна
частина. Підручник у
3-х томах. Том 1.
Загальні засади

Цивільний Кодекс
України

Кримінальний кодекс
України

Бюджетний кодекс
України

Перейти до галузі права
Цивільне право та процес

Перейти на сайт →